

Ивана Јашовић

ivana.jasovic@nb.rs

Бојана Веселиновић

veselinovic.bojana@nb.rs

Народна библиотека Србије, Београд

025.45UDC:56/59

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ УДК КЛАСИФИКАЦИЈЕ: КЛАСЕ ПАЛЕОНТОЛОГИЈА, БОТАНИКА И ЗООЛОГИЈА

Сажетак: Овај рад се бави изменама и допунама које су се догодиле у оквиру УДК система (Систем Универзалне децималне класификације), у класама 56 (палеоботаника), 58 (ботаника) и 59 (зоологија). Интензиван развој научних истраживања у овим областима довео је до значајних промена у погледу дефинисања грађе и систематике појединих организама, због чега су управо ове класе у последњим годинама биле нарочито подложне ревизијама и допунама класификационих ознака. Подела у оквиру УДК система, иако је заснована на Линеовском систему класификације, све више се усклађује са принципима филогенетске систематике и кладистике, омогућавајући тиме повезивање традиционалних и савремених класификационих приступа. Процес реорганизације је започео 2010. године и текао је у више фаза. У свакој од њих било је обухваћено редефинисање одређених класа, у складу са савременим научним сазнањима из области систематске биологије и таксономије. Већина промена је већ имплементирана у MRF, док се неке још увек налазе у фази предлога.

Кључне речи: УДК, биологија, палеонтологија, зоологија, ботаника, UDC online

Увод

Одувек је постојала идеја о универзалном начину поделе знања, а први који је ту идеју промовисао и спровео у дело је амерички библиотекар Мелвил Дјуи¹, који је 1856. године објавио

¹ Мелвил Луис Кошут Дјуи (енг. Melville Louis Kossuth Dewey) (Адамс Центар, 10. децембар 1851 – Лејк Плесид, 26. децембар 1931) био је амерички библиотекар, познат по изради библиотечке класификације под називом Дјуијева децимална класификација.

прву „Децималну класификацију по Мелвилу Дјуију” (engl. *Dewey Decimal Classification – DDC*). Овај хијерархијски систем класификације, заснован на декадној структури, омогућава расподелу свеукупног знања у десет основних класа².

Користећи овај метод, белгијски адвокат Пол Отле³ и његов сарадник, адвокат и библиограф Анри ла Фонтен⁴, изградили су сопствени систем поделе знања и назвали га Универзална децимална класификација (УДК)⁵.

УДК системом је од његовог стварања 1900. године до 1992. управљала Међународна федерација за информације и документацију (*The International Federation for Information and Documentation – FID*), која од 1992. године преноси своју одговорност на УДК конзорцијум (engl. *UDC Consortium – UDCC*).

Првобитно, УДК систем је представљан УДК табелама које су штампане у папирној форми. Током 2013. године развијена је вишејезична база превода заснована на Матичној референтној датотеци (engl. *Master Reference File – MRF*)⁶, која укључује и онлајн алат за превођење и генерисање исписа из базе. Упоредо са тим, УДК конзорцијум је развио и онлајн платформу за преглед

² Весна Микетић, *Библиотечко-информациони системи и организација знања* (Београд: Филолошки факултет, 2011).

³ Пол Мари Жислен Отле (фр. Paul Marie Ghislain Otlet) (23. август 1868 – 10. децембар 1944) био је белгијски аутор, адвокат и мировни активиста, темељна фигура у документаристици, претеча информационог наука. Створио је Универзалну децималну класификацију, један од најистакнутијих примера фасетне класификације.

⁴ Анри Ла Фонтен (фр. Henri La Fontaine) (22. април 1854 – 14. мај 1943) био је белгијски међународни адвокат, професор међународног права, сенатор у белгијском законодавству тридесет шест година, познати библиограф. Добитник је Нобелове награде за мир 1913. године.

⁵ Универзална децимална класификација (УДК) је језик индексирања докумената у форми класификационе шеме која обухвата читав универзум знања, а целокупна шема је приказана кроз систем УДК таблица. УДК је намењен предметном опису и индексирању садржаја информационог извора без обзира на носач, облик, формат или језик.

⁶ Главна референтна датотека УДК-а (MRF) је назив базе података која садржи распореде УДК-а заједно са записима потребним за администрацију, одржавање и архивирање. УДК MRF садржи дефинитивну, овлашћену верзију УДК-а и одржава се као радни алат за УДК конзорцијум.

и претраживање УДК табела. Ова платформа, намењена крајњим корисницима, названа је *UDC online*. Циљ развоја ове апликације је једноставна употреба, лакши приступ и ефикасно претраживање по појмовима и бројевима.

Матични језик апликације је енглески, али су у периоду од 2013. до 2019.⁷ табеле преведене и на друге језике. Саставни део развоја и унапређења јесте континуирано ажурирање, допуњавање и модернизација свих нумеричких ознака научних области. Измене и допуне дешавају се сваке године, а сам процес се одвија у неколико фаза:

1. Иницијатива за промене – она може бити иницирана од стране корисника, издавача или чланова уредничког тима.
2. Дискусија и анализа предлога – предлози се анализирају и дискутују од стране УДК уредничког тима, који се састоји од библиотекара и експерата разних области знања. Они процењују колико је одређена промена потребна и да ли је у складу са савременим знањима и стандардима класификације.
3. Објава предлога у званичном часопису *Extension and Correction to the UDC* – овај корак омогућава ширу расправу на тему предложене измене.
4. Одобравање и имплементација – уколико је предлог измена прихваћен, он се уводи као промена у току наредне године.
5. Ажурирање MRF – све ове промене бивају доследно имплементирани у MRF онлајн, како на енглеском језику, тако и на свим језицима на које је УДК преведен.

Овај начин функционисања омогућава да систем УДК остане релевантан, доследан и прилагођен потребама корисника широм света. Историја промена документована је у MRF бази података и може се пратити према врсти промена које су се уводиле, датуму и податку који је измењен.

⁷ У овом периоду таблице су преведене на: чешки, хрватски, словачки, шпански, словеначки, француски, холандски, пољски и српски језик. Тренутно се врши превођење и на немачки језик.

Данас је УДК најраширенији класификациони систем за организовање и проналажење докумената. Осим у библиотекама, где служи за распоред, физички смештај књига и докумената на другим медијима на полицама, користи се и као темељ стручном каталогу и једно је од главних помагала информационе и набавне службе и као статистички показатељ позајмице. УДК се користи и као шема у разним врстама библиографија, у архивима за класификацију докумената, у музејима за класификацију артефаката појединих збирки и сл. Такође, УДК се користи и у архивским центрима, као и за организовање информација или рачунарских датотека на интернету. Тако широка примена ове класификације произлази из природе њене структуре. Будући да укључује сва подручја знања, може се применити за обраду грађе на разним медијима, али и као индексни језик који омогућава једноставну и брзу размену информација. Тежња Система да остане актуелан и усклађен са савременим научним достигнућима и текућим променама најбоље се огледа у чињеници да је од 1993. године ажурирано и измењено око 40% садржаја УДК таблица.

Ревизија УДК система у оквиру биолошких наука отпочела је 2010. године и текла је у 6 фаза:

- Прва фаза ревизије обухватила је измене у класама 597–599 (*Vertebrata*) и сродним подкласама у оквиру класе 56 (палеонтологија). Промене су објављене у издању *Extensions and Corrections to the UDC*, број 32 (2010), а потом интегрисане у *Master Reference File (MRF) 10*⁸. Критеријуми и методологија ревизије детаљно су описани у раду Е. Чивалера (2010)⁹.
- У другој фази извршена је ревизија класе 582 (систематска ботаника), с посебним фокусом на подкласе 582.4–582.9 које обухватају монокотиле и дикотиле. Ове измене укључивале су укидање и преусмеравање паралелних уноса у класу 56 (фосилни биљни материјал). Резултати ревизије објављени су у *Extensions and*

⁸ “Revised UDC tables”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 32 (2010), 181–246.

⁹ Civallero, Edgardo. “UDC Biology Revision Project: First Stage: Class 59 Vertebrates”, *Extensions & Corrections to the UDC*, 32 (2010), 9–19.

Corrections, број 33 (2011)¹⁰, и имплементирани у MRF 11. Детаљи су описани у раду Е. Чивалера (2011)¹¹.

- Трећа фаза обухватила је ревизију класа 595/596 које се односе на бескичмењаке (нпр. 596.2 – *Urochordata*, 596.4 – *Cephalochordata*, 596.6 – *Muxini*).
- Четврта фаза била је посвећена класама 582.26/582.27 (алге), 582.28 (гљиве), као и 582.3 (црвене и зелене алге, бриофите и птеридофите). Ове измене објављене су у *Extensions and Corrections*, број 36–37 (2014–2015)¹² и укључене у MRF 12. Промене и методологија описане су у раду Е. Чивалера (2014)¹³.
- Пета фаза била је посвећена класификацији микроорганизама, укључујући бактерије и протисте (класе 579.8, 579.9, 582.23, 582.24, 593.1), као и групу *Chromista* (класа 582.25).
- Шеста фаза обухватила је класификацију вируса у класама 578.8 и 578.9. Планирано је да ове промене буду објављене у онлајн издању *Extensions and Corrections* за 2016–2017. годину, међутим до данас ово издање није објављено. Детаљније о променама описано је такође у раду Е. Чивалера (2014)¹⁴.

Промене у класи 56 (палеонтологија)

Једна од значајнијих промена у оквиру УДК табела које се односе на област биологије огледа се у увођењу јединствених класификационих бројева за све организме – како за постојеће, тако и за изумрле врсте. Оваква класификациона унификација

¹⁰ “Revised UDC tables”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 33 (2011), 138–238.

¹¹ Civallero, Edgardo, “UDC Biology Revision Project: Second Stage: Class 58 Botany”, *Extensions & Corrections to the UDC*, бр. 33 (2011), 37–40.

¹² “Revised UDC tables”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 36–37 (2014–2015), 232–305.

¹³ Civallero, Edgardo, “UDC Biology revision project: reports on stages 3–6”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 36–37 (2014–2015), 59–73.

¹⁴ Civallero, Edgardo, “Proposals for the revision of Viruses, Bacteria and Protista”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 36–37 (2014–2015), 87–117.

омогућила је избегавање ранијих паралелних подела које су постојале између класе 56 (палеонтологија) и класе 58 (ботаника) и 59 (зоологија). Раније се број за палеоботанику (561) добијао повезивањем са бројем 582, који се односи на систематску ботанику. Тако се број за изумрле лишајеве добијао индиректно као 561.29, као изведен број из броја за лишајеве – 582.29. Међутим, овакав приступ стварао је проблеме у аутоматској обради података, јер су фосилни облици класификовани ван таксономског оквира живих организама, те нису били лако препознатљиви у аналитичким и статистичким претрагама.

Уведеним променама ситуација је значајно побољшана: сада се изумрли таксон класификује помоћу комбинованог броја са двотачком, нпр. 56:582.29, који јасно показује да се ради о фосилном облику лишајева. На тај начин, таксон се и даље повезује са релевантним класама (нпр. ботаника, пољопривреда, палеонтологија), чиме се омогућава његово тачно позиционирање унутар хијерархије УДК система и избегава његово искључивање из аналитичких претрага.

Слична пракса се примењује и у оквиру зоологије. Фосилни представник одређене животињске врсте класификован је као 56:599.32, који представља изумрле представнике *Rodentia* и *Logomorpha*. Овим је задржана веза са групом 599 (сисари), али применом броја 56 са двотачком јасно је назначено да се ради о изумрлом облику.

У доњој табели може се, на основу ова два примера, видети разлика у нумеричком дефинисању:

СТАРИ БРОЈ	НОВИ БРОЈ
561≈582.29 → 561.29	56:582.29
561≈599.32 → 561.32	56:599.32

Именовање таксона у оквиру класа за ботанику и зоологију

Значајне промене уведене су и у начину именовања таксона у класама 582 (систематска ботаника) и 592/599 (систематска

Јашовић, И. и др. „Измене и допуне УДК класификације: класе палеонтологија, ботаника и зоологија”, 85–100.

зоологија). У новијим верзијама МРФ-а, предност се даје латинским називима таксона, у циљу очувања таксономске прецизности и међународне усклађености. Народни називи, уколико постоје, наводе се у складу са важећом стручном терминологијом и додају у заграду, као допунска информација. Експлицитно се означава и таксономски ранг на који се назив односи (род, врста, фамилија итд.):

 582.622.2

Betula (бреза) (род)

Поред основних текстуалних јединица, савремене УДК таблице садрже и напомене (белешке) које додатно појашњавају таксономски контекст класификације. Кроз додатне информације и напомене о опсегу, пружа се информација о застарелој, спорној класификацији, као и подаци о некадашњој припадности других таксона. Белешке обухватају пописе фамилија, родова и врста које нису довољно познате или распрострањене да би имале сопствену класификациону ознаку, као и информације о застарелим или спорним таксономским решењима. Називи који су научно превазиђени, али су и даље присутни у стручној и практичној употреби, остају у таблицама како би се избегла забуна приликом претраживања и библиографске обраде података:

582.321

Marchantiophyta (јетрењаче) ▲

Додатна инф.: *Marchantiophyta* такође су биле познате као *Hepaticae*, *Hepatopsida*, *Hepaticophyta*, *Marchantiomorpha* или *Marchantiopsida*

Опис ентитета не врши се у оквиру основних (главних) бројева, већ искључиво кроз белешке. Њихово увођење омогућава додавање нових термина и објашњења без оптерећивања главних класификационих ознака. Посебно су драгоцене белешке у нижим таксономским категоријама, као што су породице, где се помоћу њих наводе сви припадајући родови и врсте:

САВРЕМЕНИ ТОКОВИ

✎ **599.324.7** Caviidae ▾ Морска прасад / заморци (родови *Galea* и *Microcavia*); маре / патагониски зечеви (род *Dolichotis*); и моко (род *Kerodon*)

✎ **599.324.71** *Cavia* (морско прасе) (род)

✎ **599.324.73** *Hydrochoerus* (род) ▾ Кагибара / водена свиња ▲

Додатна инф.: Кагибара је некада била саставни део независног таксона, *Hydrochaeridae*

Додатне информације могу да садрже податке о називима таксона, о актуелним проблемима и нејасноћама са класификацијом, а могу најавити и ревизију појединих бројева:

✎ **582.24** *Protista* (*Protoctista*), *Chromista*, *Protozoa* ▲

Додатна инф.: Наведена класа је у процесу ревизије и биће замењена новом поделом *Chromista* и *Protozoa* у следећој верзији УДК МРФ

Важно је нагласити да су ове белешке формулисане сажето и прецизно, уз настојање да буду максимално информативне. Оне представљају начин да се прошири листа ентитета који су превише специфични да би добили сопствену класификациону ознаку:

✎ **598.252.1** Патке уопштено ▲

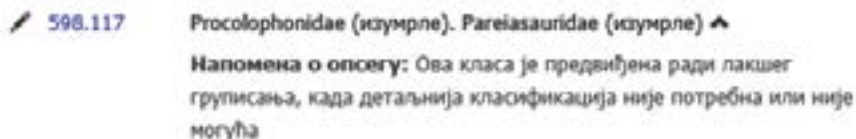
Напомена о опсегу: За појединачне врсте, видети [598.252.4](#), [598.252.6](#), [598.252.7](#) и [598.252.8](#)

- [598.252.4](#) *Dendrocygnae*, *Thalassorninae*
- [598.252.6](#) *Stictonettinae*, *Plectropterinae*, *Tadorninae*
- [598.252.7](#) *Anatinae*
- [598.252.8](#) *Aythiinae*, *Merginae*, *Oxyurinae*

Напомене о опсегу садрже информације о новим местима класификације за одређене појмове који су премештени у оквиру система. У домену биологије, ове напомене имају још једну важну функцију: услед ограничења које намеће децимална структура УДК, одређене краће нотације морају остати недефинисане како би се очувала флексибилност шире системске поделе. Ово је нарочито важно у случајевима када постоји више од десет коор-

Јашовић, И. и др. „Измене и допуне УДК класификације: класе палеонтологија, ботаника и зоологија”, 85–100.

динисаних класа унутар истог таксономског ранга. У оквиру УДК таблица овај начин се често користи у облику скраћеног распореда за мање колекције или у ситуацијама где није потребна већа прецизност:

Поред напомена УДК MRF садржи и поља за коментаре о ревизијама, као и о историјату ознака и појмова.

Промене у класи 582 (систематска ботаника)

Ревизија класе 582 била је неопходна из више разлога. Претходна подела заснивала се на застарелим класификационим системима, од којих је најпознатији Кронквистов систем (Cronquist, 1981)¹⁵, као и сродни системи које су развили Тахтајан, Голдберг, Далгрен и Торн. Ови системи данас се сматрају превазиђеним, јер не уважавају савремена сазнања из молекуларне биологије. Уместо њих, прихваћен је систем који је развила Група истраживача филогеније скривеносеменица (Angiosperm Phylogeny Group – APG), а који се темељи на молекуларним и ДНК анализама. Трећа верзија филогенетске поделе APG система послужила је као основа за израду нове класификације ботанике у оквиру УДК-а.

Применом нове методе велики број врста променио је своје место у класификационом систему. Многи таксони средњег ранга (нпр. редови) постали су независни, многи таксони нижег ранга (нпр. фамилије) су спојени у једну. Неке су раздвојене и фрагментисане и сада садрже различит број врста и представљају засебне ентитете.

¹⁵ Кронквистов систем (Cronquist system) је класификациона шема скривеносеменица. Њу је осмислио и образложио Артур Кронквист (Arthur Cronquist, 1919–1992) кроз бројне радове, а нарочито у својим књигама *An Integrated System of Classification of Flowering Plants* (1981) и *The Evolution and Classification of Flowering Plants* (1988).

Узимајући у обзир све ове промене, стари систем поделе у УДК таблицама је постао неодржив и захтевао је значајнију реорганизацију. У складу с праксом примењиваном приликом већих класификационих измена, посебна пажња посвећена је минимизирању потенцијалне конфузије међу корисницима. Где год је то било методолошки оправдано, претходни (застарели) таксономски нивои задржани су паралелно са савременом, научно валидираном класификацијом. Упућивања на раније коришћене таксономије, као и на застареле називе, укључена су у напомене о опсегу и општим напоменама, у циљу олакшавања претраживања и индексирања. У новој ревизији ниједан укинут број није поново коришћен, већ је класа премештена на празан, доступан број. У случајевима када је промењен опсег класе, то је означено у административним напоменама које су дате у бази података:

✎ 582.51

Arecales. Pandanales. Acorales. Petrosaviales ▲

Напомена о опсегу: Овде класификовати и *Arecidae* (научно застарели таксон). Ова класа предвиђена је ради лакшег груписања, када није потребна или није могућа детаљнија класификација

Будући да је и даље присутан у стручној и информативној употреби, у напоменама је прецизирано да се под овим бројем класификује и застарели таксон *Arecidae*¹⁶. Зато се препоручује да се приликом коришћења ових бројева обавезно консултују напомене, уколико су доступне, јер садрже кључне информације о класификационим променама. Такође, приликом претраживања корисницима се саветује активирање опције „укинати бројеви”, која омогућава приступ повезницама ка важећим класификационим ознакама за одговарајуће таксоне.

У ревидираним таблицама, врсте биљака од посебног (комерцијалног, научног, антрополошког) интереса дате су са сопственим ознакама. У тим случајевима, оне су наведене углавном под својим родовима. Пример за то може бити фамилија *Ariaceae* под бројем 582.795, који се даље дели на познате родове шаргарепе, целера, першуна, аниса итд. Или род *Solanum* 582.930.1

¹⁶ Civallero, Edgardo, “UDC Biology Revision Project: Second Stage: Class 58 Botany”, *Extensions & Corrections to the UDC*, 33 (2011), 37–40.

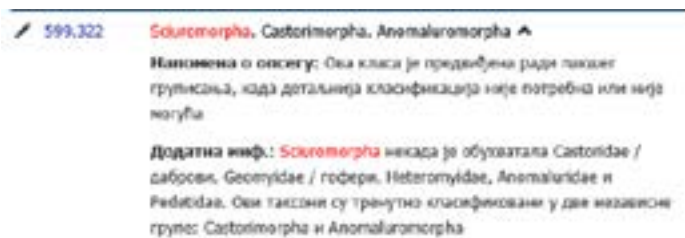
Јашовић, И. и др. „Измене и допуне УДК класификације: класе палеонтологија, ботаника и зоологија”, 85–100.

који је даље разрађен на засебне бројеве који означавају врсту кромпира, парадајза и плавог патлиџана.

Ревизија у класи 592/599 (систематска зоологија)

Због сложености Линеове хијерархијске таксономије¹⁷, која обухвата око 20 нивоа, било је немогуће све нивое уврстити у УДК систем. У складу с тим, укључени су само најрепрезентативнији таксони, тј. типови (*phylum*), класе, редови и поједине породице. У најновијој ревизији предвиђено је да, када год је то методолошки могуће, породица представља најнижи таксономски ниво који се класификује посебним бројем. Информације о одговарајућим родовима и врстама, уколико су релевантне, укључене су у напомене унутар појединачних класа. У оквиру најновије ревизије класе 59, тежило се поједностављеном приказу таксона и таксономских категорија, изузев у случајевима када то није било методолошки изводљиво.

У систематској расподели све је учесталија пракса груписања више таксона истог ранга унутар једне нотације. На пример, под истим бројем могу бити обједињене различите потпородице, надпородице или подредови. Ова пракса се примењује нарочито када је реч о мањим таксонима који су раније припадали једној заједничкој категорији, која је у међувремену укинута или више није експлицитно представљена:

¹⁷ Модерна таксономија има корене у раду шведског ботаничара и зоолога Карла Линеа. У својој „Systema Naturae” (1735–1758) користио је и популаризовао биноминалну номенклатуру, која пружа једноставна, практична, јединствена и стабилна имена за сваки организам. Такође је развио логичку хијерархију, структуру која је груписала жива бића у категорије познате као таксономске групе или таксони: домен, царство, класа, ред, породица, род и врста.

Изузетак представљају поједине врсте и родови од општег значаја, који су због своје препознатљивости и библиографске фреквентности добили сопствене класификационе бројеве (коњи, зечеви...). Поред ових промена, делимично су уведене и неке таксономске категорије које до сада нису биле укључене у УДК систем (подредови, натпородице, потпородице...). Више таксономске категорије се не наводе (на пр. Класа *Mammalia* или ако користимо кладистичку поделу *cladus Mammalia*). Овим променама постижу се два циља:

- нивои биолошких класификација се могу променити (потпородица може постати натпородица, ред подред, и сл. али би тако име таксона остало непромењено – *Mammalia*). Промене се не уводе у оквиру главног броја већ искључиво у напоменама и белешкама чиме је избегнуто ремећење структуре саме УДК поделе.
- пружа нам се могућност коришћења УДК без обзира на систем класификације који се користи, („Линеовски” или „кладистички”¹⁸).

Приликом описивања одређеног таксона или таксономске категорије у оквиру УДК броја, не врши се набрајање свих ентитета који му припадају:

599.322/.324 **Rodentia** (глодари) ≡ Обухвата изумрле *Alagomyidae* (род *Alagomys*); *Allomyidae* (род *Allomys*); *Anomalomyidae* (род *Anomalomys*); *Cylindrodontidae* (род *Ardynomys*, *Cylindrodon* и *Mysops*); *Eomyidae* (родови *Eomyops* и *Eomys*); и *Ischyromyidae* (родови *Ischyromys*, *Notoragomys* и *Ragamys*) ↗

Напомена о опсегу: Класификовати овде глодаре уопште

Зато се у оквиру основног класификационог броја наводе само најважније таксономске јединице, док се припадајући ентитети (родови, врсте) описују у напоменама или белешкама, када год је то могуће. Познатије врсте из одређеног рода или фамилије често се стављају на истакнуто место, како би их корисници лакше пронашли у УДК таблицама. Треба истаћи да у белеш-

¹⁸ Кладистика је биолошка дисциплина која се бави одређивањем односа између организама на основу изведених сличности.

кама нису увек обухваћене све врсте из једног рода. Додатни изазов представља и релативна природа појма „опште познато”, који зависи од географског, културног или научног контекста. Тако, врста која је широко позната у једном поднебљу може бити готово непозната у другом, што компликује избор врста које ће бити посебно наведене.

У новијој ревизији класе 592/599 (систематска зоологија), тежило се што једноставнијем приказу таксона и таксономских категорија, осим у случајевима где то није било могуће због сложености или специфичности групе. У оквиру систематске поделе примењује се све чешће груписање таксона истог ранга унутар једне нотације. Ово се посебно примењује на мање таксоне, као што су потпородице, натпородице или подредови, који су некада припадали једној заједничкој таксономској јединици која је у међувремену укинута или није више приказана у табели:

 599.322 Sciuromorpha, Castorimorpha, Anomaluroomorpha ▲

Напомена о опсегу: Ова класа је предвиђена ради лакшег груписања, када детаљнија класификација није потребна или није могућа

Додатна инф.: Sciuromorpha некада је обухватала Castoridae / даброви, Geomyidae / гофери, Heteromyidae, Anomaluridae и Pedetidae. Ови таксони су тренутно класификовани у две независне групе: Castorimorpha и Anomaluroomorpha

Зато се у оквиру основног класификационог броја наводе само кључне категорије, док се додатне информације о припадајућим ентитетима пружају у напоменама и белешкама, ради прецизнијег усмеравања и олакшаног претраживања.

Слично груписање јавља се и у ситуацијама када ентитети не могу бити даље подељени, било због њихове ограничене важности у оквиру класификације, било због ограничења простора.

Такође, може доћи до обједињавања таксона и његовог подтаксона под истом ознаком, посебно када постоји само један познат подтаксон, чиме се њихова класификациона хијерархија практично изједначава:

- ✍ 599.311 Pholidota / Squamata. Manidae ≡ Искључиво обухвата изумрле Eoicotheriidae (родови Tubulodon и Eoicotherium); Metacheiromyidae (родови Palaeonodon, Metacheiromys и Mylanodon); Eomanidae (род Eomanis); и родови Necromanis и Patriomanis ▲
- Додатна инф.: Pholidota чине једну живу породицу: Manidae / љускавици / љускави мравоед. Pholidota је некада припадао надреду Xenarthra

Ревизија класификације биљака и животиња унутар УДК система представљала је комплексан и вишеслојан процес који је захтевао детаљна истраживања и пажљиву процену постојећих и нових таксономских решења. Кључно је било пронаћи равнотежу између стабилности постојећег распореда у класификационим таблицама и потребе за усклађивањем са савременим научним достигнућима у области систематске биологије. У том контексту, очување функционалности система и његове употребљивости за крајње кориснике морало је бити у равнотежи са тежњом ка научној прецизности и релевантности. Решења су осмишљавана тако да омогуће постепену, али доследну интеграцију нових класификационих структура у постојећи оквир УДК-а, уз минимална одступања која би могла угрозити системску кохерентност. У домену систематске биологије, измене су биле неизбежне у бројним сегментима, при чему су поједине таксономске групе морале бити прераспоређене унутар шеме, у складу са актуелним разумевањем филогенетских односа. Посебан изазов представљало је укидање застарелих бројева, које је спроведено уз строго поштовање основног начела система – да се укинуте ознаке више не могу користити у активној класификацији. Овакав приступ омогућио је да се задржи интегритет и логичка структура УДК система, истовремено га унапређујући у складу са развојем биолошких наука. Очекује се да ће нова таксономска научна сазнања и у наредном периоду захтевати додатна прилагођавања, чиме се потврђује динамичан и еволутиван карактер УДК система.

Литература:

1. About UDC, UDC Consortium, <https://udcc.org/>.
2. Civallero, Edgardo. “UDC Biology Revision Project: First Stage: Class 59 Vertebrates”, *Extensions & Corrections to the UDC*, 32 (2010), 9–19.
3. Civallero, Edgardo, “UDC Biology Revision Project: Second Stage: Class 58 Botany”, *Extensions & Corrections to the UDC*, бр. 33 (2011), 37–40.
4. Civallero, Edgardo, “UDC Biology revision project: reports on stages 3–6”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 36–37 (2014–2015), 59–73.
5. Civallero, Edgardo, “UDC Biology revision project: reports on stages 3–6”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 36–37 (2014–2015), 59–73.
6. Civallero, Edgardo, “Proposals for the revision of Viruses, Bacteria and Protista”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 36–37 (2014–2015), 87–117.
7. Микетић, Весна. *Библиотечко-информациони системи и организација знања*. Београд: Филолошки факултет, 2011.
8. “Revised UDC tables”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 32 (2010), 107–279.
9. “Revised UDC tables”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 33 (2011), 53–243.
10. “Revised UDC tables”, *Extensions and Corrections to the UDC*, бр. 36–37 (2014–2015), 119–351.

Revisions and Additions in the UDC Tables in the Groups of Paleontology, Systematic Botany, And Systematic Zoology

Abstract: This paper examines the changes and additions made within the Universal Decimal Classification (UDC) system, specifically in classes 56 (paleobotany), 58 (systematic botany), and 592/599 (zoological systematics). The intensive development of scientific research in these fields has led to significant shifts in the understanding and classification of certain organisms, making these classes particularly subject to recent revisions and updates of classification codes. Although the UDC system is originally based on the Linnaean classification model, it is increasingly aligned with the principles of phylogenetic systematics and cladistics, thus enabling a connection between traditional and contemporary classification approaches. The reorganization process began in 2010 and has proceeded in several phases, each involving the redefinition of certain groups in accordance with current scientific knowledge in systematics and taxonomy. Most of the changes have already been implemented in the Master Reference File (MRF), while some proposals are still under review.

Keywords: UDC, biology, paleobiology, zoology, botany, UDC Online

Примљен рукојис: 14. 7. 2025.

Прихваћен за објављивање: 18. 9. 2025.